

GC och VA Kärda-Värnamo

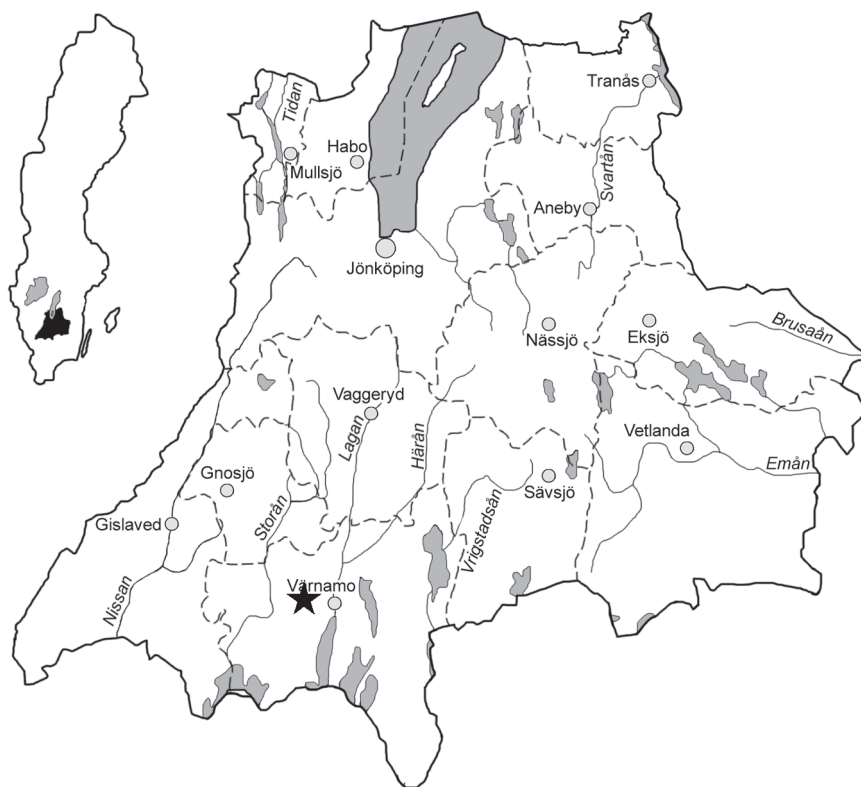

Arkeologisk utredning, etapp 1, inom fastigheten Kärda
2:3 m.fl., Kärda och Värnamo socknar i Värnamo
kommun, Jönköpings län

GC och VA Kärda–Värnamo

Arkeologisk utredning, etapp 1, inom fastigheten Kärda 2:3 m.fl., Kärda och Värnamo socknar i Värnamo kommun, Jönköpings län

Rapport, foto och ritningar: Ingvar Röjder
Grafisk mall: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

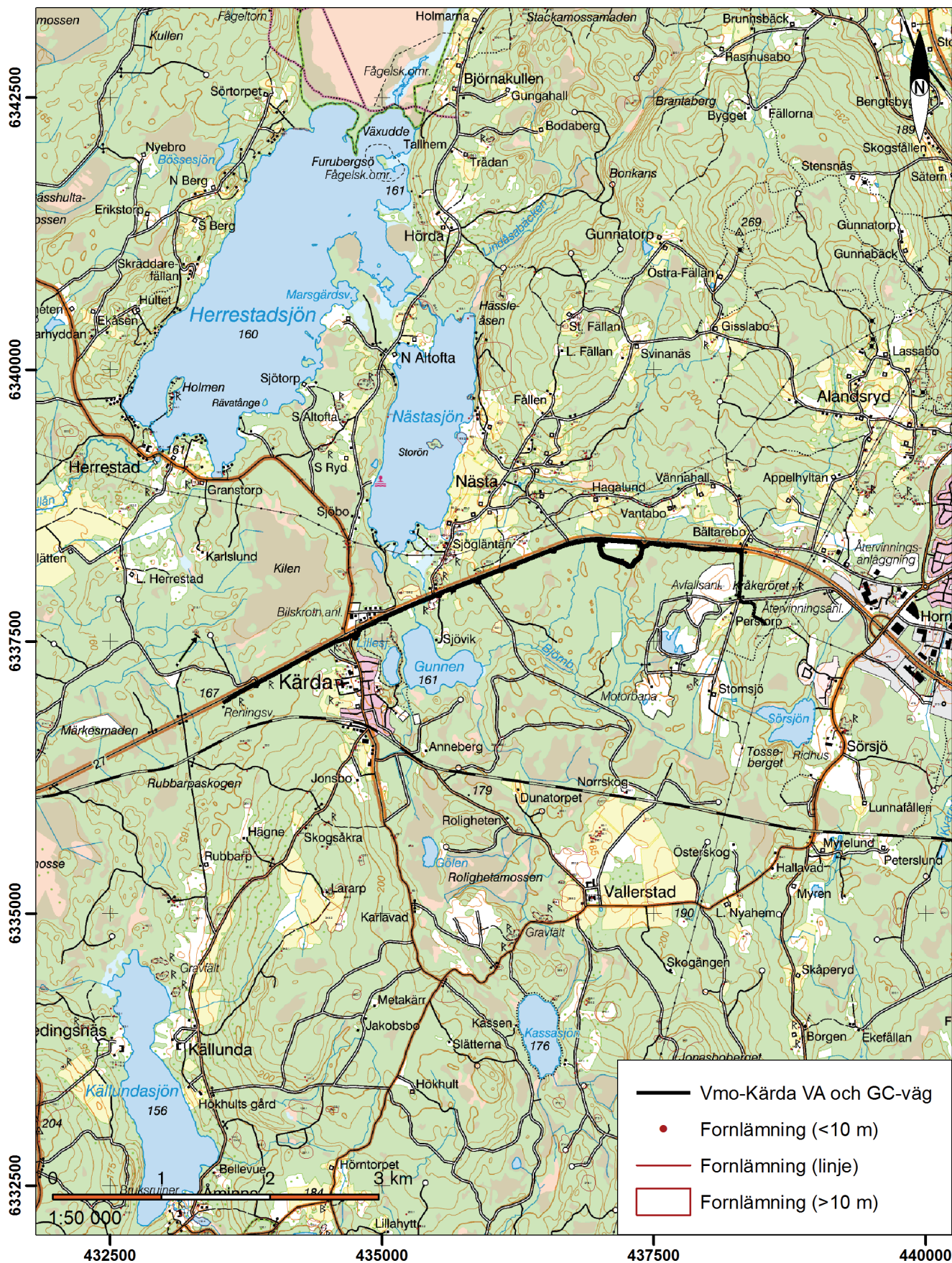
Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor, Geografiska Grunddata samt Geodata (FUK) är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/03742 samt dnr i2012/1091.

ISSN: 1103-4076

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2014

Innehåll

Inledning.....	5
Omfattning.....	5
Målsättning.....	5
Metod.....	5
Topografi.....	5
Fornlämnings- och kulturmiljö.....	6
Tidigare undersökningar.....	6
Resultat.....	7
Kartanalys.....	7
Inventering.....	7
Sammanfattning.....	12
Åtgärdsförslag.....	12
Administrativa uppgifter.....	13
Referenser.....	14
Tryckta källor.....	14
Arkiv.....	14
Kartunderlag.....	14

FIGUR 1. Utdrag ur terrängkartans blad 63E SV. Skala 1:50 000.

Inledning

Under september månad 2014 har Jönköpings läns museum genomfört en arkeologisk utredning, etapp 1, längs väg 27 mellan Kärda och Värnamo. Anledningen är att Värnamo kommun planerar att bygga en ny GC-väg och anlägga en ny VA-ledning. Beställare var Tekniska kontoret vid Värnamo kommun och fält-och rapportansvarig var Ingvar Røjder.

Omfattning

Den gemensamma delen för GC-väg och VA-ledning är cirka 5,2 kilometer lång. Längst i öster viker VA-ledningen av mot söder med en längd av cirka 800 meter. Vid Bredemad, söder om Hagalund i Nästa, tillkommer en slinga GC-väg med en längd av cirka 650 meter. Det uppgivna arbetsområdets och utredningsområdets bredd är 15 meter, vilket ger en utredningsyta av cirka 10 hektar. Till detta kommer områden för mindre justeringar för att synliga lämningar inte ska påverkas,

Målsättning

Syftet med utredningen har varit att avgöra om ytterligare fornlämningar eller ytor med möjlig under mark dold fornlämning finns inom utredningsområdet. Utredningen ska även ge förslag på mindre justeringar av arbetsområdet för att undvika synliga lämningar.

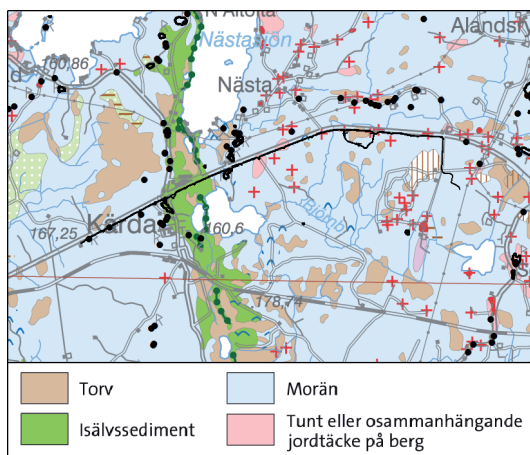
Metod

Utredningen, etapp 1, inleddes med en arkiv- och kartstudie där bl.a. historiska och geologiska kartor användes för att få en bild av hur landskapet kan ha utnyttjats av människan under förhistorisk och historisk tid. Även Lantmäteriets laserdata utnyttjades för att ta fram en digital terrängmodell av området med en cellstorlek på 0,5 meter.

Därefter genomfördes en fältinventering med stöd av den tidigare genomförda arkiv- och kartstudien. Samtliga påträffade forn- och kulturlämningar i inventeringsområdet beskrevs och bedömdes enligt RAÄ:s föreskrifter och mättes in digitalt med handdator med inbyggd GPS. Ett urval påträffade lämningar dokumenterades genom digital fotografering.

Topografi

Området är beläget väster om Värnamo tätort, huvudsakligen längs väg 27. Det ligger i skogsmark med inslag av mindre odlingsytor. Landskapet är lätt kuperat med höjder från 160 till drygt 175 m.ö.h.

FIGUR 2. Utdrag ur jordartskartan. © Sveriges geologiska undersökning (SGU). Skala 1:100 000. Teckenförklaringen är inte komplett. Fornlämningar och utredningsområdet har kopierats in med svart färg.

Området går till större delen genom byarna Kärda och Nästa i Kärda socken och berör till en mindre del Stomsjö, Alandsryd och Sörsjö i Värnamo socken.

Jordarten består företträdesvis av morän, med inslag av torv. På några ställen är jordtäcket tunt eller osammanhängande. Mellan Kärda och Nästa passerar området ett stråk med isälvsavlagringar. Isälvsavlagringar, i synnerhet av sand, är en faktor som gör det mer sannolikt att påträffa fornlämningar. Berggrunden utgörs av huvudsakligen gnejsig sur intrusivbergart (granit, granodiorit, monzonit m.m.) från den svekonorvegiska orogenerna (1740–910 miljoner år).

Fornlämnings- och kulturmiljö

Utredningsområdet passerar genom eller tätt intill flera kända forn- och kulturlämningar. Direkt berörda fornlämningar är gravrösena Kärda 67:1 och 66:1, gravfälten Kärda 125:1 (delundersökt), 42:1 och 42:2 (undersökt), röjningsröseområdet Kärda 329 samt den delundersökta boplatsen Kärda 42:3. Röjningsröseområdet Kärda 294:1 är ett bevakningsobjekt och delundersökt. Torplämningen Kärda 29:1, röjningsröseområdet Värnamo 377:1 och källargrunden Värnamo 462 är övriga kulturhistoriska lämningar liksom platsen för torpet Kristinelund (Kärda 232:1). I närområdet finns även gravfälten Kärda 64:1 och 40:1 (det senare på andra sidan väg 27), röset Kärda 53:1 samt gravhögen Kärda 41:1 (förstörd). Vidare stenåldersboplatsen Kärda 126:1 (på andra sidan vägen). Hålvägen Kärda 42:5 och terrasseringen Kärda 42:4 är bevakningsobjekt, belägna inom gravfältet Kärda 42:1. Av övriga kulturhistoriska lämningar kan nämnas lämningar efter torpet Ryan (Kärda 145:1) samt röjningsröseområdet Kärda 28:1, båda belägna på andra sidan väg 27. Gravfältet Kärda 64:1 med omgivande mark är fornvårdsområde 63 i Länsstyrelsens fornvårdprogram. Gravfältet Kärda 42 ingår i fornvårdsområde 77.

Kärda är tidigast belagt 1238. Belägget avser socknen, som har övertagit namnet av en bebyggelse. Förleden är *kärr* 'sankmark' med efterleden *ryd* 'röjning' (Agertz 2008). Nästa är tidigast belagt 1353. Ortnamnet går tillbaka på ett sjönamn **Næst*, av fsv. *næst* 'föda; matsäck', med syftning på sjöns fiskrikedom (a.a).

Tidigare undersökningar

Inför breddning av väg 27 undersökte Jönköpings läns museum under våren och sommaren 1990 vad som då återstod av gravfältet Kärda 42:2, då benämnt 42b, daterat till vikingatid. Gravfältet hade tidigare delundersökts hösten och vintern 1936-37 (Bodin 1994b). Senare samma år genomfördes en kulturgeografisk och en arkeologisk undersökning av röjningsröseområdena Kärda 294:1, Kärda 28:1 och Värnamo 377:1 (då registrerat som Kärda 30) (Vestbö

1991). Vid samma tid delundersöktes det då nyupptäckta gravfältet Kärda 125, som daterades till perioderna yngre bronsålder och äldsta järnålder (Bodin 1994a). Under försommaren 2010 utfördes en arkeologisk utredning och en förundersökning inför byggandet av en planerad GC-väg mellan Forsheda och Kärda. Undersökningarna berörde Kärda 42:1 och 3, 64:1 och 125:1. Vid schaktningarna påträffades röjningsröseområdet Kärda 329 (Borg 2010).

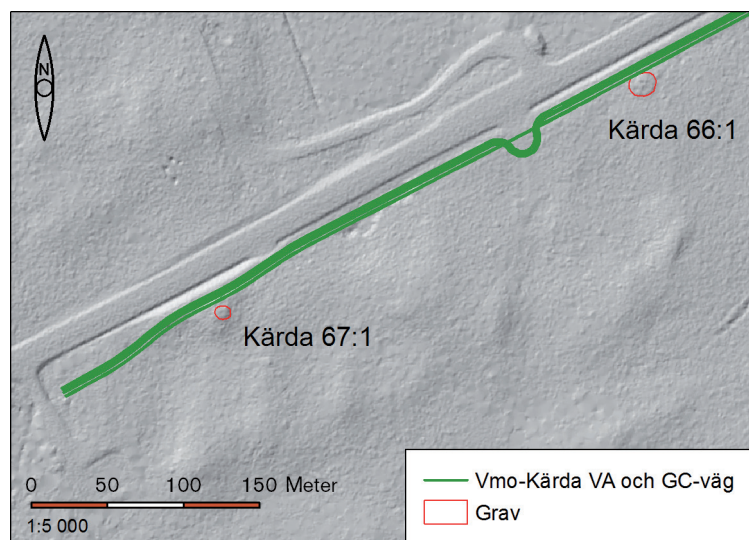
Resultat

Kartanalys

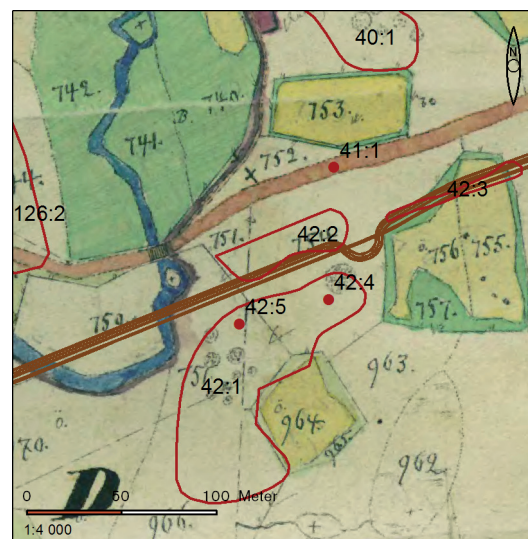
Området har i sen tid huvudsakligen varit utmark och till stora delar utnyttjats som betesmark. På ett fåtal ställen förekommer åkermark. I Kärda, strax sydväst om röjningsröseområdet Kärda 294:1, fanns vid storskiftet 1816 två åkerlappar som än idag är markerade som åkermark på fastighetskartan. I Nästa, öster om gravfältet Kärda 42:1, finns en åker som är karterad både vid storskifter 1800 och laga skifte 1849.

Inventering

Den planerade GC-vägen planerades ursprungligen tätt intill de båda gravarna Kärda 67:1 och 66:1, vilket hade krävt en arkeologisk förundersökning. En ny sträckning har nu planerats längre söderut men det exakta läget är inte klart. Närheten till de båda gravarna motiverar minst en arkeologisk utredning etapp 2.

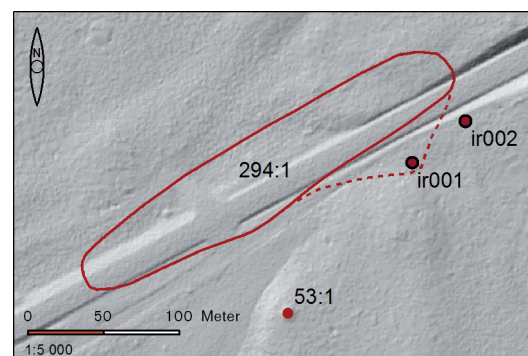
GC-vägen går tätt intill röjningsröseområdet Kärda 294:1, som är ett bevakningsobjekt. Ett röjningsröse, ir001, påträffades vid utredningen. Detta tillförs RAÄ 294:1. Vid den arkeologiska undersökningen 1990 snittades två röjningsrösen och en terrass, men inga fynd gjordes och inga prover togs (Vestbö 1991). De begränsade delar som nu berörs motiverar inte ytterligare undersökningar.

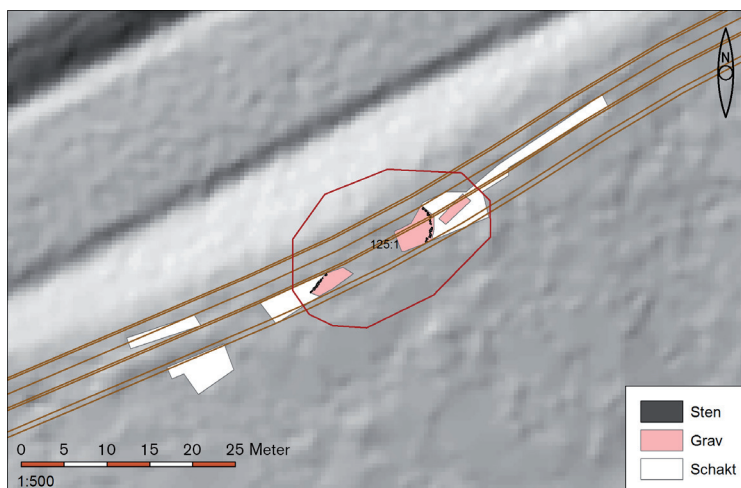
FIGUR 3. Utdrag ur laga skiftes-karta över Nästa från 1849. Lantmätaren har schematiskt ritat ut gravar på gravfältet Kärda 42:1 och även Kärda 40:1.

FIGUR 4. Gravarna Kärda 67:1 och 66:1 samt den planerade GC-vägen och VA-ledningen mot bakgrund av Lantmäteriets laserdata.

FIGUR 5. Röjningsröseområdet Kärda 294:1 med det nypåträffade röjningsröset ir001. Ny begränsning för Kärda 294:1 visas med streckad linje. Markeringen ir002 är en grustäkt, se tabell 1.

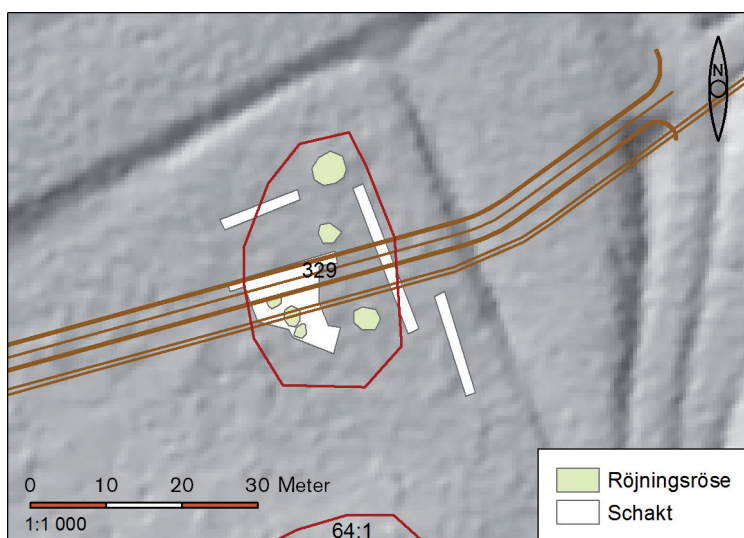

FIGUR 6. Gravfältet Kärda 125:1 med påträffade gravar vid förundersökningen 2010.

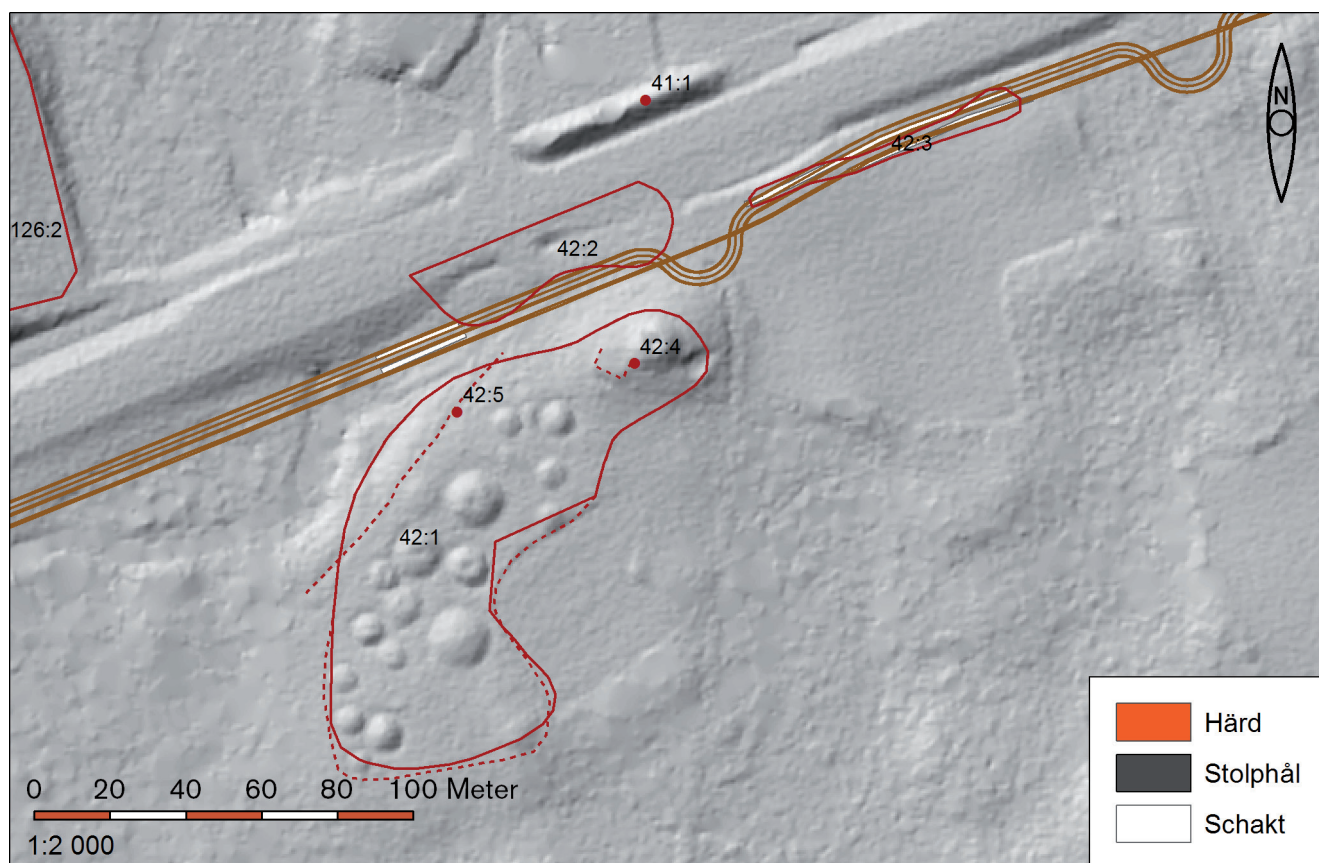

Kärda 125:1. Vid förundersökningen 2010 konstaterades minst tre gravanläggningar i området (Borg 2010). Dessa måste undersökas om GC-vägen ska dras i sin planerade sträckning. Vägen kan flyttas längre från väg 27 för att undvika de kända gravarna. Då krävs en arkeologisk förundersökning alternativt en arkeologisk utredning etapp 2 för att avgöra om ytterligare gravar eller andra under mark dolda fornlämningar finns längre söderut.

GC-vägen planeras rakt genom röjningsröseområdet Kärda 329. Med tanke på närheten till gravfältet Kärda 64:1 kräver detta en arkeologisk förundersökning, främst för att söka ett eventuellt kronologiskt samband med gravfältet. Om vägen flyttas något, så att den går mellan Kärda 329 och gravfältet Kärda 64:1 kan röjningsröseområdet möjligen undvikas. Det är dock i så fall fortfarande nödvändigt med en arkeologisk förundersökning för att säkerställa att inga ytterligare gravar eller röjningsrösen finns i detta område.

FIGUR 7. Röjningsröseområdet Kärda 329 som påträffades vid förundersökningen 2010. De tre västligaste röjningsrösen bedömdes vara äldre.

GC-vägen går några meter från gravfältet Kärda 42:1, vilket motiverar en arkeologisk förundersökning. Om infarten flyttas något österut kan ingreppen minskas något, men fortfarande krävs en förundersökning eller en arkeologisk utredning etapp 2 beroende på avståndet till gravfältet. En alternativ sträckning planeras i södra kanten av åkern öster om Kärda 42:1. Här är det nödvändigt med en arkeologisk utredning, etapp 2. Boplaten Kärda 42:3 förundersöktes 2010 och det bedömdes då att det inte var motiverat med ytterligare undersökningar (Borg 2010). Denna bedömning kvarstår.

Torpet Bäckudden, Kärda 29:1, bedöms inte som fornlämning. Enligt hembygdsföreningens skylt ska det ha tagits upp 1883. Tidigaste kartbelägg är från 1890 (LMM 06-KÄR-41). Vid anläggningsarbetet undviks husgrunden, som är väl synlig.

Röjningsröseområdet Värnamo 377:1 är bedömt som övrig kulturhistorisk lämning. Området karterades vid kulturgeografisk och arkeologisk utredning 1990 (Vestbö 1991). Det är inte motiverat med ytterligare antikvariska åtgärder.

Jordkällaren Värnamo 462 kunde inte säkert identifieras i den snåriga vegetationen på platsen. Efter röjning framträder den hopfeligen tydligare. I möjligaste mån kommer den att undvikas vid anläggningsarbetet.

FIGUR 8. Området runt gravfältet Kärda 42:1. Gravfältet, terrasseringen Kärda 42:4 och hälvägen Kärda 42:5 framträder tydligt i Lantmäteriets laserdata och får reviderade utbredningar i FMIS (streckad linje).

FIGUR 9. Torpet Kärda 29:1 som det såg ut på lantmäterikarta från 1890. Planområdet inkopierat med grön färg.

Objekt nr /Karta	Lämningsstyp	Beskrivning	Antikvarisk bedömning	Kommentar
RAÄ Kärda 67:1	Röse	Röse, 10 m i diameter och 1,0 m högt, bestående av 0,2-0,4 m stora stenar. Röset är, främst i den NNV halvan, övermossat. I rösets topp verkar sten vara bortplockad och där är nu en rund fördjupning, 6 m i diameter och 0,2 m djup.	Fornlämning	
RAÄ Kärda 66:1	Röse	Röse, 15 m i diameter och intill 1 m högt. Stenarna är 0,2-0,5 m stora (vanligen 0,3-0,4 m). Rösets profil är något ojämn och i mitten är en grop, 4 m i diameter och intill 0,4 m djup. I gropens NV kant är ett 2x2x1 m stort stenblock. Röset har varit övermossat men detta är delvis bortnött p.g.a. påfört ris.	Fornlämning	
RAÄ Kärda 294:1	Fossil åker	Röjningsröseområde, ca 8 ha stort, minst 240 x 60 m (NÖ-SV), endast ungefärligt inritat då området fortsätter längre åt både norr och söder. Röjningsrösen är övertorvade, 2-5 m diam och vanligen 0,2-0,4 m höga, nedsjunkna. Förutom röjningsrösen finns 2 stensträngsfragment och 1 längre stensträng samt 1 terrasskant. I områdets västra del finns lämningar efter ett torp. Vid den arkeologiska undersökningen 1990 grävdes snitt i denstensatta terrassen och i två odlingsrösen. Inga fynd gjordes.	Bevakningsobjekt	
ir001	Röjningsröse	Röjningsröse, 6 m i diameter och 0,2 m högt av 0,2-0,4 m stora stenar.		Tillförs Kärda 294:1
ir002	Grustäkt	Grustäkt, ca 10 m i diameter och intill 0,3 m djup. Kvarvarande stenar 0,3-0,7 m stora.	Ej FMIS	Flera mindre täkter finns längs sträckningen.
RAÄ Kärda 125:1	Gravfält	Gravfält, delundersökt, ca 25x15 m (NÖ-SV). Inom området påträffades vid arkeologisk förundersökning år 2010 2 stensättningar, varav 1 rund och 1 rektangulär (närmast båtformad). Svåravgränsade konstruktioner. Området kan innehålla ytterligare gravar. Vid arkeologisk undersökning år 1990 undersöktes och borttogs 10 gravar. Dessa utgjordes av 7 runda stensättningar varav 3 osäkra och 3 ofyllda, närmast båtformiga stensättningar. Gravgömma med brända ben konstaterades i tre av de runda stensättningarna. Fynd av bronskrampa, flintpilspejs med urnupen bas, flintavslag, keramik och brända ben. Datering till bronsålder-äldre järnålder.	Fornlämning	
RAÄ Kärda 329	Fossil åker	Röjningsröseområde, ca 33x20 m (N-S), bestående av 6 röjningsrösen, varav tre relativt höga och tre mycket låga. De låga röjningsrösen ger ett mycket gammalt intryck.	Fornlämning	
RAÄ Kärda 42:1	Gravfält	Gravfält, ca 140 x 40-50 m (NNÖ-SSV), bestående av 23 fornlämningar. Dessa utgörs av 17 högar och 4 runda stensättningar samt 1 terrass och 1 väg. Högarna är 4-17 m i diameter (vanligen 6-10 m) 0,5-2,4 m höga (vanligen 0,8-1,2 m) I ytan är ytterst enstaka stenar, 0,2-0,4 m stora. Fyra har mittgrop, 3-5 m i diameter och 0,4-1,4 m djup. Tio har (vanligen) helt eller delvis kantränna, intill 1 m bred och 0,2 m djup. Den näst största i NÖ har mittgropen öppen i N och S samt antydning till ev kantkedja. Flertalet högar har brant och jämn profil, övriga mera flack välvning. De runda stensättningarna är 3-9 m i diameter och 0,2-0,5 m höga. Övertorvade och ojämna i ytan.	Fornlämning	
RAÄ Kärda 42:5	Färdväg	Hålväg, berörande NV kanten, är svagt nedsliten, 1-2 m br och 0,1 m djup. Fortsätter knapt skönjbar ned mot svacka i NÖ med avstickare västerut mot ån.	Fornlämning	Bedömningen har ändrats från bevakningsobjekt då positionen har säkrats med stöd av Lantmäteriets laserdata.
RAÄ Kärda 42:4	Terrassering	Terrass, belägen V om den stora högen i NÖ, är 8x4 m (N-S) och begränsas i V av en intill 0,5 m hög kant. Övertorvad.	Fornlämning	Se ovanstående
RAÄ Kärda 42:2	Gravfält	Undersökt och borttaget	Övrig kulturhistorisk lämning	

TABELL 1. Tabell över tidigare kända samt nypåträffade forn- och kulturlämningar. Förklaring till tabellen återfinns i slutet.

RAÄ Kärda 42:3	Boplats	Boplats, ca 75x4-9 m (ÖNÖ-VSV) framkommen vid gravfältundersökning och avbaning i samband med vägbreddning. 1990 Inom området påträffades kulturlager samt i området under gravfältet 1 härd, 15 stolphål, 3 stolphålsbottnar, 15 nedgrävningar, 6 mörkfärgningar och 1 sotfläck. På åkerytan Ö om gravfältet påträffades 3 stolphål, 1 stolphålsbotten, 14 nedgrävningar och 8 mörkfärgningar. Fynden ger indikation på aktivitet, sporadisk från slutet av mesolitikum och början av neolitikum, mer intensivt under slutet av neolitikum och under bronsålder. Vid arkeologisk förundersökning år 2010 påträffades 3 stolphål, 4 nedgrävningar och 1 härd.	Fornlämning	
RAÄ Kärda 29:1	Lägenhetsbebyggelse	Lägenhetsbebyggelse, sentida torp, bestående av 1 husgrund, 8 x 5 m (NÖ-SV). I Ö delen av husgrunden en prismursrest, 4 m i diameter och 0,7 m hög. Kantstenarna är övertorvade, ca 0,4x0,3 m stora. Röjda ytor. På husgrunden är uppsatt en skylt med texten: "TORPET / BÄCKUDDEN / 1883-1923 / siste boende / Anna Karolina Rydell / Kärda hembygdsförening / 1984".	Övrig kulturhistorisk lämning	
RAÄ Värnamo 377:1	Fossil åker	Röjningsröseområde, 150 x 70 m (Ö-V) bestående av ca 15 runda röjningsrösen, 5-7 meter i diameter och 0,3-0,4 m höga, övertorvade med i ytan synliga stenar, 0,2-0,4 m stora. Vid undersökning 1990 karterades en liten del av det sammanlagt ca 1,5 ha stora området. Området består (sammantaget med Kärda 28) av ett 50-tal röjningsrösen, vanligen 2-4 m i diameter och 0,3-0,4 m höga. En terrass finns i områdets Ö del, ca 30 m lång, 2-2,5 m bred och 0,5-0,75 m hög.	Övrig kulturhistorisk lämning	
RAÄ Värnamo 462	Husgrund, historisk tid	Jordkällare 5x2-3 m (NÖ-SV) och ca 1,2 m dj. I V är väggarna delvis kallmurade av 0,3-0,7 m st stenar.	Övrig kulturhistorisk lämning	

Förklaringar

Antikvarisk bedömning

Fornlämning	Fornlämning är lämningar som vid registreringstillfället bedömts omfattas av skydd enligt Kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den från forna tider, att den tillkommit genom äldre tiders bruk och att den är varaktigt övergiven och kan antas ha tillkommit före 1850.
Övrig kulturhistorisk lämning	Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som enligt rådande praxis vid registreringstillfället inte utgör fornlämning men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Annan lagstiftning kan även vara rådande och ge lämningen ett skydd.
Bevakningsobjekt	Bevakningsobjekt, dvs det går inte att säkert avgöra om det är fornlämning, alternativt det är svårt att göra en besiktning/bedömning på grund av t.ex. tät vegetation (används endast i undantagsfall)
Uppgift om	Uppgift om fyndplats, torp etc, där fysiska spår inte kan ses på platsen.
Ej fastställd	Den antikvariska bedömningen har inte fastställts. Avser t ex boplatslägen där en arkeologisk utredning etapp 2 krävs för att fastställa om det är en fornlämning.

Sammanfattning

Med anledning av Värnamo kommuns planer på att anlägga en GC-väg och VA-ledning mellan Kärda och Värnamo har Jönköpings läns museum utfört en arkeologisk utredning, etapp 1, längs sträckan.

Inga nya fornlämningar påträffades vid utredningen men planområdet passerar genom eller intill flera tidigare kända fornlämningar: rösen Kärda 66:1 och 67:1, gravfälten Kärda 125:1 och 42:1 samt röjningsröseområdet Kärda 329.

Åtgärdsförslag

På fyra ställen krävs ytterligare antikvariska åtgärder. Undersökningarnas karaktär avgörs av den slutgiltiga placeringen av GC-vägen och VA-ledningen.

Intill de båda gravarna Kärda 66 och Kärda 67 krävs en arkeologisk utredning, etapp 2 eller en förundersökning beroende på hur vägen kommer att dras.

De rester av gravfältet Kärda 125 som framkom vid undersökningarna 2010 måste undersökas om GC-vägen och VA-ledningen dras enligt plan. Om anläggningsområdet flyttas längre från väg 27 kan det räcka med en förundersökning för att säkerställa att inga ytterligare gravar eller andra okända fornlämningar döljs under markytan.

Röjningsröseområdet Kärda 329 behöver förundersökas, främst för att fastställa om de har ett kronologiskt samband med det närliggande gravfältet Kärda 64:1. Flyttas GC-vägen krävs ändå en förundersökning för att säkerställa att inga ytterligare röjningsrösen, gravar eller andra idag okända fornlämningar finns i detta område.

Invid gravfältet Kärda 42:1 krävs en förundersökning för att avgöra om idag okända gravar döljs under markytan. Längre bort från gravfältet krävs en arkeologisk utredning, etapp 2.

Länsmuseet har samrått med Länsstyrelsen angående åtgärdsförslagen.

Referenser

Tryckta källor

- Agertz, J. 2008. *Om ortnamn i Jönköpings län*. Jönköping.
- Bodin, U. 1994a. *Gravar från yngre bronsåldern och äldsta järnåldern. Arkeologisk undersökning 1990 av ett nyupptäckt gravfält i Kärda, Kärda socken, Jönköpings län*. Jönköpings läns museum, Arkeologisk rapportserie, nr 1. Jönköping.
- Bodin, U. 1994b. *Ett vikingatida skelettgravfält i Finnveden. Gravar och boplagsrester från undersökningar 1990 och 1936-37 inom ett gravfältskomplex i Nästa, Kärda socken, Värnamo kommun, Småland*. Jönköpings läns museum, Arkeologisk rapportserie, nr 2. Jönköping.
- Borg, J. 2010. *Förbi Forsboda och Kärda. Arkeologisk förundersökning i anslutning till gravfälten RAÄ 42, 64 och 125 i Kärda socken inför anläggande av GC-väg och nedläggande av ledningar*. Jönköpings läns museum, arkeologisk rapport 2010:44. Jönköping.
- Vestbö, Aadel. 1991. *Kulturgeografisk och arkeologisk undersökning av fossil åkermark, Kärda sn, Värnamo kn*. Jönköpings läns museum, arkeologisk rapport 1991:7. Jönköping.

Arkiv

Jönköpings läns museum:

Uppdragsregistret. Databas över arkeologiska uppdrag i Jönköpings län.

F-Topo. Databas över ortnamn i Jönköpings län.

Riksantikvarieämbetets fornminnesregister, FMIS Forsök: <http://www.fmis.raa.se/cocoon/forsok/search.html>.

Kartunderlag

Lantmäteriet. ArkivSök. www.lantmateriet.se:

Alandsryd, laga skifte. Upprättad år 1801 av Gustaf Ödwall. Skala 1:4 000. LMM 06-VÄJ-32.

Kärda, rågångsmätning. Upprättad år 1770 av Nils Esping. Skala 1:4 000. LMS E68-12:1.

Kärda, storskifte. Upprättad år 1816 av Jonas Gideon Svanström. Skala 1:4 000. LMM 06-KÄR-12, LMS E68-12:3.

Mossle, storskifte. Upprättad 1766 av Nils Esping. Skala 1:4 000. LMS E131-24:3.

Nästa, storskifte. Upprättad år 1799 af Gustaf Esping. Skala 1:4 000. LMM 06-KÄR-5, LMS E68-14:1.

Nästa, laga skifte. Upprättad år 1849 av Linus Adlerstam. Skala 1:4 000. LMM 06-KÄR-21, LMS E68-14:2.

Nästa Östragård, delning. Upprättad år 1890 av W Schreeberg. Skala 1:4 000. LMM 06-KÄR-41.

Stomsjö, delning. Upprättad år 1766–1768 av Nils Lindvall. Skala 1:4 000. LMM 06-VÄJ-4.

SGU. Sveriges geologiska undersökning. Kartgeneratorn. *www.sgu.se*:

Jordartskarta. Skala 1:100 000–1:200 000.

Berggrundskarta. Skala 1:250 000.

Med anledning av Värnamo kommuns planer på att anlägga en GC-väg och VA-ledning mellan Kärda och Värnamo har Jönköpings läns museum genomfört en arkeologisk utredning, etapp 1, i området. Den planerade GC-vägen passerar gravar och gravfält, äldre odlingslämningar samt boplatser från både förhistorisk tid och sent 1800-tal.